

Osaajat ja osaaminen ratkaisevat

Eduskunnan valtiovarainvaliokunta,
sivistys- ja tiedejaosto 5.10.2022

Puheenjohtaja, rehtori Jukka Kola
Suomen yliopistojen rehtorineuvosto UNIFI ry

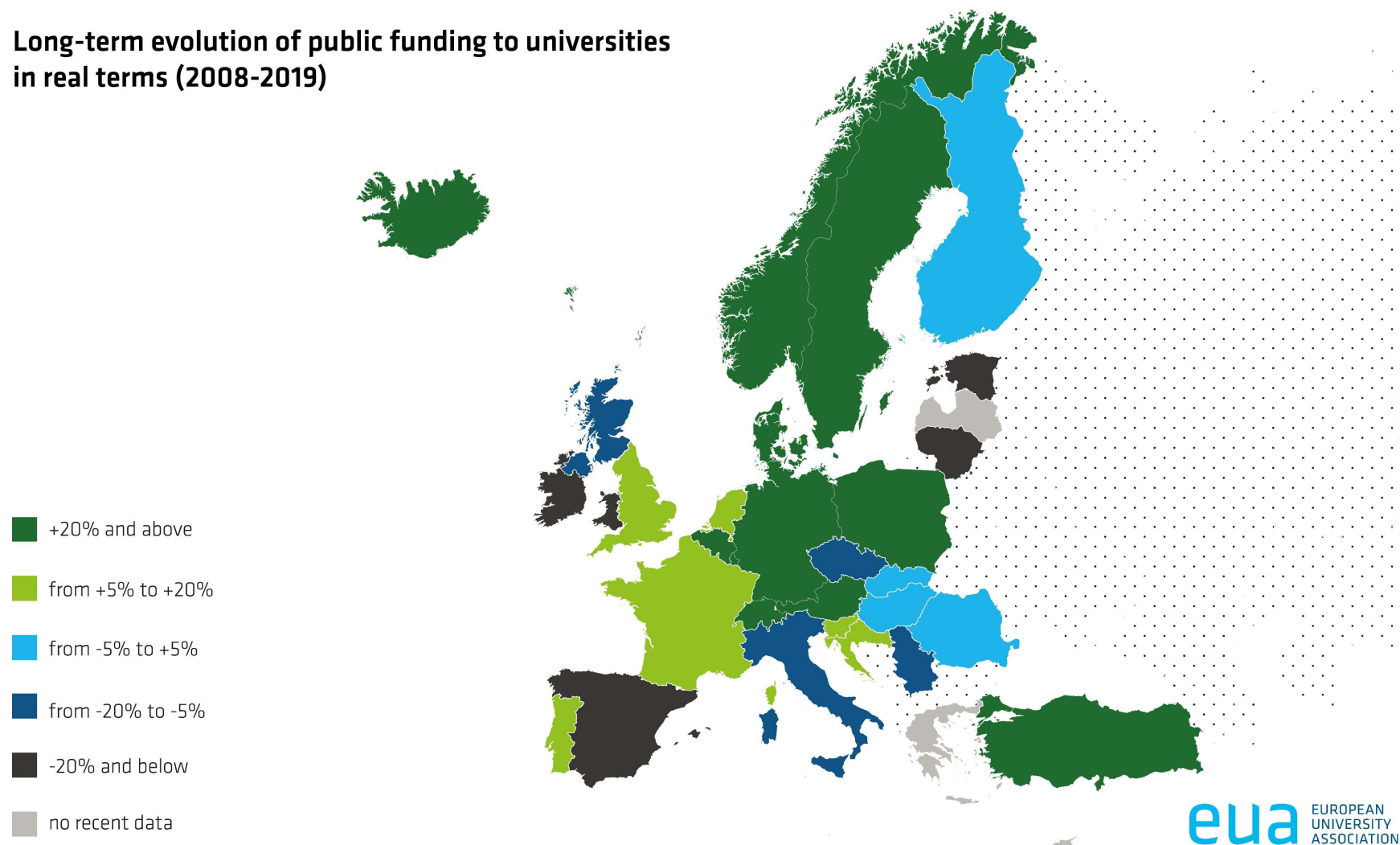

Osaajien ja osaamisen varmistaminen aloitettava heti

Tieto, osaaminen ja luovuus ovat Suomen tärkeimpiä kilpailutekijöitä. Ne ovat olennaisen tärkeitä myös henkiselle kriisinkestävyydellemme ja hyvälle demokratiakehitykselle.

- Kiitämme, että yliopistojen perusrahoitus v. 2023 näyttää vakaalta, ja että yhteisesti sovittuihin TKI-tavoitteisiin ollaan pyrkimässä.
- Se ei kuitenkaan vielä riitä, tarvitsemme suurempaa innovaatiokyvykkyyttä.
- Sekä osaavan työvoiman saatavuuden turvaamiseksi että TKI-tavoitteiden saavuttamiseksi tarvitsemme kipeästi **sekä lisää että yhä koulutetumpia osaajia**.
- Suomen koulutuksen tason putoaminen on hälyttävää (OECD Education at a Glance 2022).
- Yliopistot ovat organisaatioita, jotka voivat nostaa Suomen koulutustasoa, tieteen tasoa ja houkutella kansainvälisiä osaajia. Se edellyttää yliopistojen perusrahoituksen nostamista.

Long-term evolution of public funding to universities in real terms (2008-2019)

TKI-tavoitteiden saavuttaminen riippuu osaajista

- 4 % TKI-tavoitteiden toteutuminen edellyttää yritysten ison mittaluokan TKI-investointeja. Kansainvälisten yritysten TKI-investointien sijoittumisessa tärkein tekijä on korkeatasoisen tutkimuksen ja korkeasti koulutettujen osaajien saatavuus.
- Tieteen taso maailmalla nousee. Uutta luovan tutkimuksen ja siihen perustuvan koulutuksen, tutkimusinfrastruktuurien, kumppanuuksien ja kv-yhteistyön merkitys kasvaa.
- TKI-lisäpanostuksista (n 600 M€ lisäys vuosittain) arviolta yli puolet on asiantuntijatyötä, jopa 3000 uutta TKI-asiantuntijaa vuosittain.
- Myös TKI-työn vaatimustaso kasvaa. Jotta TKI-tavoitteet voidaan saavuttaa, vuosikymmenen loppua kohden voidaan tarvita vuosittain jopa 1000 tohtoria lisää nykyisin valmistuvan määrän lisäksi.

TKI-panostuksilla tehokkain vipuvaikutus

- Vahvistetaan suunnitelmallisesti tutkimusinfrastruktuuria ja siten Suomen tutkimusympäristön kansainvälistä houkuttelevuutta.
- Nostetaan yliopistojen perusrahoitusta, jotta voidaan lisätä tutkimuksen kilpailukykyä ja lisätä tohtorien koulutusta. Tohtorikoulutus lisää sekä TKI-osaamista että osaajia.
- Lisätään korkeatasoisen, uutta luovan tutkimuksen rahoitusta (Suomen Akatemia), jotta turvataan uudet tutkijasukupolvet ja parannetaan myös kv. tutkimusrahoituksen kotiuttamista.
- Fokusoidaan tuotekehitys- ja innovaatiopainotteinen rahoitus (Business Finland) tutkijoiden ja yritysten yhteistutkimukseen. Yliopistoveturimalli luo vetovoimaisia osaamis- ja innovaatioekosysteemejä ja houkuttelee osaajia, merkittäviä investointeja ja uusia yrityksiä.
- Sitoudutaan koordinoitusti monivuotisen TKI-rahoitussuunnitelman toteuttamiseen. Unifi esittää lausunnossaan politiikkatoimia TKI-tavoitteiden saavuttamisen tueksi.

Koulutustason nostaminen vaatii sitoutumista

- Korkeakouluihin on lisätty yhteensä noin 13 000 aloituspaikkaa vv. 2020 – 2021. Korkeakoulutettujen 50 % tavoite v. 2035 vaatii aloituspaikkojen lisäämisen jatkamista samalla uralla. TKI-tavoitteet lisäävät edelleen koulutuspainetta.
- Jotta sekä korkeakoulutettujen määrän nostamisen, kansainvälisten opiskelijoiden ja tutkijoiden määrän kasvattaminen että TKI-intensiteetin kasvattaminen olisi mahdollista toteuttaa, on sitouduttava yliopistojen perusrahoituksen merkittävään, pitkäjänteiseen kasvattamiseen tulevana vuosina. Jatkuva oppiminen vaatii omat resurssinsa.
- Arviot korkeakoulujen aloituspaikkamäärien nostamiseksi ja tohtorikoulutuksen lisäämiseksi pitää tarkentaa. Rahoitustarve vuoteen 2035 saakka on määriteltävä.
- Osaajien määrän nostamiseen sitoudutaan pitkäjänteisesti yhdessä yli vaalikausien, parlamentaarisen TKI-työn tavoin.